

İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NA GÖRE DAVANIN İHBARI

Ahmet KALAFAT *

ÖZET

Bu çalışmada İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinde Hukuk Usulü Muhakemele-ri Kanunu'na atf yapılan hallerden “davanın ihbarı”, medeni yargılama hukuku ve idari yargılama hukuku bakımından ortak ve ayrılan yönleriyle incelenmektedir.

Davanın ihbarı tipik bir medeni yargılama hukuku kurumu olup idari yargılama hukuku öğretisinde bu kurumun idari yargıdaki konumu tartışmalıdır. Davanın ihbarının idari yargının kendine özgü özellikleri dikkate alınarak idari yargı yerlerinde uygulanması dürüst (adil) yargılamanın sağlanması için gereklidir.

Anahtar Kelimeler: *Davanın İhbarı, İdari Yargılama Hukuku*

NOTICE OF THE LITIGATION TO THIRD PARTY IN THE LAW OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE

ABSTRACT

Article 31 of the Law of Administrative Procedure provides that in cases where there is no applicable provision in the text, relevant provisions of the Code of Civil Procedure shall apply. The subject matter of this study i.e. “notice of the litigation to third party” is one of those instances where the Law of Administrative Procedure includes no specific clause; therefore it is the Code of Civil Procedure that applies.

It should be noted, however, that legal opinions of the authors of Administrative Procedure Law on the subject do not appear to be in agreement. The main reason for the diversity of opinions stems from the fact the “notice to third party” is a typical “civil” procedural concept and to some extent alien to the “administrative” procedure.

The author is of the opinion that in certain cases of administrative litigation the principle of “fair trial” necessitates the implementation of the “notice to third party”. However, when implemented in the field of Administrative procedure, certain peculiarities of this field should duly be taken into account.

Keywords: *Notice of the litigation to third party, Law of Administrative Procedure*

* Arş. Gör., İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

GİRİŞ

İdari yargı yerlerinde uygulanacak yargılama usulüne ilişkin hükümleri düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (İYUK), idari yargılama faaliyetine ilişkin genel kuralları belirlerken, “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanununun Uygulanacağı Haller” başlıklı 31.maddesi ile, yargılama usulü konusunda doğrudan düzenleme getirmediği kimi kurumlar açısından 1069 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK)’a ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na atıfta bulunmaktadır.

İYUK’un “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanunu'nun Uygulanacağı Haller” başlıklı 31.maddesine göre:

- “1. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; hakimin davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi, ehliyet, üçüncü şahısların davaya katılması, davanın ihbarı, tarafların vekilleri, feragat ve kabul, teminat, mukabil dava, bilirkişi, keşif, delillerin tespiti, yargılama giderleri, adli yardım hallerinde ve duruşma sırasında tarafların mahkemenin sükununu ve inzibatını bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemlerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. (Ek cümle: 5.4.1990 – 3622/11 md.; Değişik: 10.6.1994 – 4001/14 md.) Ancak, davanın ihbarı ve bilirkişi seçimi Danıştay, mahkeme veya hakim tarafından re’sen yapılır.*
- 2. Bu Kanun ve yukarıdaki fıkra uyarınca Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa atıfta bulunulan haller saklı kalmak üzere, vergi uyuşmazlıklarının çözümünde Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”*

Düzenlemeyle amaçlanan, kanunlar arasında uyumluluğun sağlanması ve atıf yapılan konularda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK) ile düzenlenen yargılama hukuku meselelerinin idari yargının kamu hukukuna özgü bakış açısıyla yorumlanmasıdır¹.

Bu çalışmada, İYUK’un 31.maddesinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’na atıf yapılan hallerden “davanın ihbarı”, medeni yargılama hukuku ve idari yargılama hukuku yönünden ortak ve ayrışan yönleriyle ele alınarak değerlendirilecektir.

¹ Gözübüyük, A. Şeref/Dinçer, Güven: *İdari Yargılama Usulü*, Turhan Kitabevi, B. 2, Ankara 2001, s.742.

I-MEDENİ YARGILAMA HUKUKUNDA DAVANIN İHBARI

A-DAVANIN İHBARI KAVRAMI VE FER'İ MÜDAHALE KURUMU İLE İLİŞKİSİ

1- Kavram

İYUK'ta "davanın ihbarı" olarak atıf yapılan ve HUMK'un aynı üst başlıklı 49-52. maddelerinde düzenlenen davanın ihbarı, görülmekte olan bir davada, taraflardan birinin, kendisine yardım etmesi için davaya müdahalesini veya kendisini davada temsil etmesini sağlamak amacıyla üçüncü kişiye davayı duyurmasıdır².

HUMK madde 49/1'e göre davanın ihbarı, ihbar eden tarafın dava sonunda, ihbar edilen üçüncü kişiye karşı rücu hakkını doğuracak ya da ihbar edilen üçüncü kişinin ihbar edene karşı bir rücu hakkının doğması muhtemel durumlarda mümkündür. Olağan hayat koşullarında, üçüncü kişinin, bir davada verilecek hükmün kendisini de etkileyeceğini öğrenmesi rastlantılara bağlıdır. İhbarla birlikte, kendisini etkileyecek bir davanın açıldığı ilgili üçüncü kişiye de duyurulmakta ve bu rastlantıya kalmış durumun önüne geçilmektedir³.

Davayı ihbar eden taraf, üçüncü kişiden fer'i müdahil olmasını ya da kendisini davada temsil etmesini isteyecek, böylelikle de ihbarın asıl amacı olan üçüncü kişinin ihbarın etkisine tabi olması sağlanacaktır⁴.

Davanın ihbarı, ihbarda bulunan taraf için isteğe bağlı nitelik taşıdığından ve mahkemeye ya da davanın karşı tarafına yönelik olmadığından irade açıklaması şeklinde bir taraf işlemidir. Bu irade açıklaması, üçüncü kişinin ihbarı kabulü veya reddi aranmadan geçerli olduğundan, tek taraflı ve üçüncü kişiye ulaşması gerekli bir irade açıklamasıdır⁵. Taraflardan birinin iradesi ol-

² **Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes Muhammet:** *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yay., B.5, Ankara 2006, s.201.

³ **Pekcanitez/Atalay/Özekes,** s.201; **Pekcanitez, Hakan:** *Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 1992, s.108; **Alangoya, H. Yavuz/Yıldırım, M. Kamil/Yıldırım, Nevhis Deren:** *Medeni Usul Hukuku Esasları*, Alkim Yay., B. 4, İstanbul 2004, s.172; **Üstündağ, Saim:** *Medeni Yargılama Hukuku*, Nesil Matbaacılık, Gözden geçirilmiş B.7, İstanbul 2000, s.384; **Bilge, Necip/Önen, Ergun:** *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*, Sevinç Matbaası, 1711 sayılı Kanunu Göre Yeniden Yazılmış B. 3, Ankara 1978, s. 271.

⁴ **Pekcanitez/Atalay/Özekes,** s. 201.

⁵ **Pekcanitez,** (*Fer'i Müdahale*), s.108-109.

madan mahkemenin üçüncü kişiye res'en davayı ihbar etmesi ise mümkün değildir⁶.

2-Fer'i Müdahale Kurumuyla İlişkisi

Davanın ihbarı gibi üçüncü kişilerin davaya katılmasını sağlayan kurumlardan biri olan fer'i müdahalede üçüncü kişi, davaya taraf olmadan, kendi hukuki yararını korumak için, davayı kazanmasında yararı bulunan tarafın yanında, ona yardımcı olarak davaya katılabilir.

Davanın ihbarında, ihbar eden taraf öncelikle kendi yararını düşünmekte ve üçüncü kişiyi kendi yanında davaya katılmaya davet ederek yahut temsilcisi olarak yargılamada bulunmasını isteyerek kendi çıkarlarını korumaktadır. Fakat, ihbarla birlikte, üçüncü kişi de davadan haberdar olup kendi hukuki yararını korumak imkanını elde etmektedir. Üçüncü kişinin fer'i müdahil olabilmesi için davanın kendisine ihbar edilmiş olması gerekmez, ancak az önce de belirtildiği gibi, olağan koşullarda üçüncü kişinin hukuki yararını etkileyecek bir davayı kendiliğinden öğrenmesi ender görülen rastlantısal bir durumdur. İhbar kurumu bu noktada devreye girerek ihbar eden tarafın kendini korumasını sağlarken bir yandan da üçüncü kişinin haklarının korunmasına yardımcı olur. Bu nedenle fer'i müdahale ve davanın ihbarı kurumları birbirlerini tamamlayıcı nitelikte kurumlardır⁷.

B-DAVANIN İHBARI KOŞULLARI VE DAVANIN İHBARI USULÜ

1-İhbarın Koşulları

Davanın ihbarı için, öncelikle, görülmekte olan (derdest) bir davanın varlığı gerekmektedir. HUMK madde 49/2 hükmüne göre "davanın her halinde ihbar caizdir." Buna göre yargılamanın bitimine kadar ihbar mümkün olabilir. Fakat, ihbarın geç yapılmasının ihbar eden taraf açısından doğurabileceği olumsuz sonuçlar nedeniyle mümkün olduğunca davanın erken aşamalarında ihbarda bulunulmalıdır. Temyiz ve karar düzeltme aşamalarında ise davanın ihbarı mümkün değildir. Yargıtay incelemesi sonunda bozulan hükümlerde, yerel mahkemece bozma kararına uyulması halinde yeniden tahkikat yapılacağından bu aşamada davanın ihbarı mümkün olacaktır⁸.

⁶ **Kuru, Baki:** *Hukuk Muhakemeleri Usulü C.4*, Demir Demir Yay., B.6, Ankara 2001, s.3523.

⁷ **Pekcanitez,** (*Fer'i Müdahale*), s.55; **Kuru,** s.3515-3516.

⁸ **Pekcanitez-Atalay-Özkes,** s.202; **Pekcanitez,** (*Fer'i Müdahale*), s.109; **Üstündağ,** s.385; **Kuru,** s.3518-3521; **Bilge/Önen,** s.272-273.

Davanın ihbarı yalnızca taraflar dışındaki üçüncü kişiler yönünden mümkündür. Ancak davanın ihbar edildiği üçüncü kişinin dava sonunda lehinde ya da aleyhinde rücu hakkı doğacak kişi olması gerekir. Örneğin, kendisine karşı dava açılan müteselsil kefil, davayı kaybetmesi halinde asıl borçluya karşı rücu hakkına sahip olduğundan mevcut davayı asıl borçluya ihbar edebilir. Yine, vedia alana karşı açılacak bir istihkak davasında, vedia alan davayı mudiye (vedia verene) ihbar edebilir, çünkü davayı kaybetmesi halinde mudinin vedia alandan bu malı isteme hakkı vardır⁹.

2-Davanın İhbarı Usulü

Davanın ihbarı tek taraflı bir usul işlemi olduğundan hakimın ya da diğer tarafın iznine bağlı değildir. HUMK'da ihbarın şekline ilişkin bir hüküm yoktur. Öğretide ve uygulamada ihbarın mahkeme aracılığıyla yapılabileceği gibi mahkeme dışında (noter aracılığı ya da taahhütlü mektup yoluyla) yapılabileceği de kabul edilmektedir. Ancak, hangi yolla yapılırsa yapılsın ihbarın yazılı biçimde olması gerekir. İhbar metninin içermesi gereken hususlar yönünden de HUMK'da bir hüküm bulunmamasıyla birlikte davanın konusu, tarafları, ihbar sebepleri, üçüncü kişi lehinde ya da aleyhinde rücu hakkının doğacağı hususlarının ihbarda belirtilmesi gerekmektedir¹⁰.

Mahkeme aracılığı ile ihbarda bulunulması halinde dahi ihbar sebeplerinin ispatı gerekmez. Mahkeme de ihbarın usulüne uygun olup olmadığını incelemeyiz; ihbarın usulüne uygun olup olmadığını değerlendirmesi ihbar eden ile üçüncü kişi arasında daha sonra yapılacak olan yargılamanın konusudur. Bu nedenle ihbar talebi mahkemece reddedilemez, mahkeme ihbar dilekçesini üçüncü kişiye göndermekle yükümlüdür¹¹.

Davanın ihbarını isteyen taraf, mahkemeden süre talebinde bulunabilir. Bu durumda ilgili tarafın rücu sebebini de mahkemeye bildirmesi gerekir. Mahkeme, rücu talebini haklı görürse ihbar için gereken süreyi talepte bulunan tarafa verecektir. Ancak yargılama sürecini gereksiz yere uzatma maksadı güden ihbar talepleri mahkemece reddedilecektir¹². İhbarda bulunulan üçüncü kişinin de bir başkasına rücu hakkının doğması muhtemel ise üçüncü kişi bu kişiye davayı ihbar edebilir, bunun için de gerekiyorsa mahkemeden süre talep edilebilir. Ancak bu durumda, davanın gecikmesi halinde zarara uğra-

⁹ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.202; Kuru, s.3516-3517.

¹⁰ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.202; Pekcanitez, (*Fer'i Müdahale*), s.109; Üstündağ, s.385; Bilge/Önen, s.272-273; Kuru, s.3519.

¹¹ Pekcanitez, (*Fer'i Müdahale*), s.110; Üstündağ, s.384; Bilge/Önen, s.272; Kuru, s.3519.

¹² Bilge/Önen, s.272.

yacak olan diğer tarafın zararlarını karşılamak üzere, süre talebinde bulunan kişinin teminat göstermesi mahkemece istenebilir¹³.

Davanın ihbarı iki tür talep içerir. İhbar eden seçimlik hakkını kullanarak davayı haber verdiği üçüncü kişiden kendisinin yerine geçerek davayı takip etmesini ya da davaya fer'i müdahil olarak katılmasını isteyebilir. İhbar edenin, üçüncü kişiden kendisini temsilen davayı takip etmesini istemesi halinde üçüncü kişi de seçimlik hak sahibi konumuna gelir ve ihbar edeni temsilen davayı takip edebileceği gibi fer'i müdahil olarak da davaya katılabilir. Ancak, davayı ihbar edenin üçüncü kişiden fer'i müdahil olarak katılmasını talep etmesi halinde üçüncü kişi bu taleple bağlı olarak yalnızca fer'i müdahil olarak davaya katılabilir, seçimlik hakkı yoktur¹⁴.

C- ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN TUTUMU VE İHBARIN SONUÇLARI

1-Üçüncü Kişinin Tutumu

İhbar üzerine üçüncü kişinin çeşitli biçimlerde davranması mümkündür. Üçüncü kişi ihbar karşısında hareketsiz kalabileceği gibi ihbar üzerine davaya fer'i müdahil veya ihbar edenin temsilcisi olarak katılabilir.

a-Üçüncü kişinin hareketsiz kalması

Davanın ihbarı karşısında üçüncü kişinin davaya katılmak zorunluluğu yoktur. İhbara karşın üçüncü kişi hareketsiz kalmışsa ihbarda bulunan taraf davaya tek başına devam eder. Üçüncü kişi hakkında hiçbir işlem yapılamaz¹⁵. Aynı şekilde üçüncü kişi de konuyla ilgili ileride açabileceği davalardan feragat etmiş sayılamayacağı gibi kendisine karşı açılması muhtemel davaları da kabul etmiş sayılmaz. Ancak, hareketsiz kalan üçüncü kişi ihbarın etkilerinden bağımsız değildir¹⁶.

b- Üçüncü kişinin davaya fer'i müdahil olarak katılması

İhbar üzerine fer'i müdahil olarak davaya katılmak isteyen üçüncü kişi mahkemeye fer'i müdahale talebinde bulunur ve fer'i müdahalenin koşulları oluşmuşsa mahkeme tarafından fer'i müdahil olarak davaya katılmasına karar verilir¹⁷. Müdahale talebi bir süreye bağlı olmamakla birlikte, olabildiğince çabuk biçimde davaya katılmak ihbarın etkileri açısından üçüncü kişi-

¹³ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.202-203; Kuru, s. 3522.

¹⁴ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.203; Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım, s.172; Kuru, s. 3519.

¹⁵ Kuru, s. 3533.

¹⁶ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.203; Pekcanitez, (Fer'i Müdahale), s.114-115.

¹⁷ Kuru, s.3526-3527; Bilge/Önen, s.273.

nin durumunu etkileyecektir. Üçüncü kişinin ihbarda bulunan taraf yanında davaya katılması zorunlu değildir. İhbar üzerine üçüncü kişi, fer'i müdahil olarak, davayı kazanmasında yararı bulunan karşı taraf yanında da davaya katılabilir. Davaya ihbar üzerine katılan fer'i müdahil ile kendiliğinden katılan fer'i müdahilin sahip olduğu yetkiler farklı değildir. Üçüncü kişi, her iki halde de davaya müdahalenin etkilerine tabidir. Ancak davaya katılmakla birlikte üçüncü kişi sonradan açılacak rücu davasından feragat etmiş ya da böyle bir davayı kabul etmiş sayılamaz¹⁸.

Davanın ihbarı üzerine kural olarak davaya fer'i müdahil olarak katılabilen üçüncü kişinin asli müdahalenin şartları oluştuysa davaya asli müdahil olarak katılmasına da bir engel yoktur¹⁹.

c-Üçüncü kişinin ihbar eden tarafı temsil etmesi

Davanın ihbarı üzerine üçüncü kişi, ihbar eden taraf adına “temsilen” davayı takip edebilir. Kural olarak, Avukatlık Kanunu madde 35 hükmüne göre yalnızca avukatlara ait olan davada temsil yetkisi, HUMK'nın davanın ihbarı hükümlerinde ayrı bir biçimde düzenlenmiştir.

HUMK'ya kaynaklık eden İsviçre Hukuku'nda davada temsil yetkisinin avukatlara özgülenmemiş olması karşısında normal görülebilecek olan bu düzenlemenin Türk Hukuku ile ne ölçüde bağdaştığı tartışmalıdır. Yine de, davayı ihbar eden taraf kendisinden daha iyi hukuk bilgisine sahip olan bir üçüncü kişiye (örneğin gerçek kişi davacı kendisinden daha güçlü imkanlara sahip olan bir özel hukuk tüzel kişisine) temsil yetkisi vererek menfaatlerinin korunmasını sağlayabilir²⁰.

Üçüncü kişinin temsil talebini kabul etmesi halinde, mahkemenin, temsille sonuçlanan davanın ihbarı için gerekli koşulların varlığını araştırması ve buna göre ihbar edenin temsiline karar vermesi gerekir. Üçüncü kişinin temsilci olarak kabulü, davanın taraflarını değiştirmez, üçüncü kişi temsilci sıfatıyla sadece temsil ettiği kişi adına işlem yapar. İhbar üzerine üçüncü kişinin ihbar eden tarafı temsili, “iradi” bir temsil olduğundan ihbar eden taraf üçüncü kişiyi her zaman azledebilir²¹. Yine, temsilci sıfatını taşıyan üçüncü kişi her zaman temsilcilikten çekilebilir. Her iki durumda da temsilcilik sıfatını yiti-

¹⁸ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.204; Pekcanitez, (*Fer'i Müdahale*), s.110-112.

¹⁹ Kuru, s. 3528.

²⁰ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 204.

²¹ Kuru, s. 3530-3531.

ren üçüncü kişinin davaya fer'i müdahil olarak katılması (fer'i müdahalenin koşulları gerçekleşmişse) mümkündür²².

Temsilci sıfatıyla davayı takip eden üçüncü kişi, bir vekilin genel yetkilerine sahiptir ancak özel yetki gerektiren haller için ayrıca yetkili kılınmış olması gerekir. İhbar eden taraf, özel yetki gerektiren işlemleri kendisi de yapabilir. Yine, üçüncü kişinin, ihbarda bulunan taraf aleyhine işlemler yapması mümkün değildir²³. Temsilci olarak davaya katılan üçüncü kişi hakkında karar verilemez²⁴; üçüncü kişinin hükmü temyiz etmesi ancak temsilci sıfatıyla olabilir, fakat kanuna aykırı olarak davada üçüncü kişi hakkında da karar verilmişse üçüncü kişi kararın kendine ilişkin kısmını temyiz edebilir²⁵.

2-İhbarın Sonuçları

Usulüne uygun ihbar, maddi hukuk ve usul hukuku yönünden farklı sonuçlar doğurur:

a-Maddi hukuk yönünden

Davanın ihbarı, kambiyo senetleri dışında, ihbar edilen üçüncü kişi yönünden zamanaşımını durdurmaz²⁶.

b-Usul hukuku yönünden

Davanın ihbarı ile birlikte fer'i müdahil olarak davaya katılan üçüncü kişi ihbarın etkisine tabidir ve kendisinin taraf olacağı rücu davasında fer'i müdahil olarak katıldığı davanın sonuçları ile bağlıdır. Davayı ihbar eden tarafın ağır kusurunun ya da hilesinin olması halleri dışında, üçüncü kişi ihbar edenin davayı iyi yürütemediğini iddia edemez²⁷. Üçüncü kişi, ancak,

²² **Pekantez/Atalay/Özekes**, s.204; **Pekantez**, (*Fer'i Müdahale*), s.112-114; **Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım**, s.173; **Üstündağ**, s.384.

²³ **Pekantez/Atalay/Özekes**, s.205; **Bilge/Önen**, s.274.

²⁴ “Üçüncü kişi ihbar eden tarafın temsilcisi olduğundan, bu davada üçüncü kişi hakkında (ihbar olunan TEAŞ) hüküm verilemez. Mahkemenin bu hususu gözardı etmesi bozma nedenidir.” Yargıtay 21.HD. 2003/1458E., 2003/2366K., KT. 20 Mart 2003, (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/21hd-2003-1458.htm>, 09 Mart 2009).

²⁵ **Kuru**, s.3531-3532.

²⁶ **Pekantez/Atalay/Özekes**, s.205; **Kuru**, s.3522.

²⁷ “Ancak davacı taşıyıcı sıfatı ile kendi aleyhine açılan davada davalı otobüs sahiplerine HUMK.nun 49. müteakip maddeleri gereğince ihbarda bulunmamıştır. ihbar edip etmemek kendisine ait bir sorun ise de bunun sonucundan doğan sorumluluğa katlanmak zorundadır. Aynı kanunun 51. maddesi gereğince ihbar yapıldığı takdirde bu sorumluluk hile ve ağır kusurdan değil bütün kusur hallerinden sorumlu olur.” Yargıtay 11.HD. 1974/992E., 1974/1598K., KT. 09 Mayıs 1974, (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1974-992.htm>, 09 Mart 2009).

davanın geç ihbar edilmesi ya da ihbar eden tarafın işlemleri nedeniyle davanın kaybedildiğini ileri sürebilir²⁸.

Temsilci olarak davaya katılıp davayı bizzat takip eden üçüncü kişi için de verilen hüküm kesin hüküm niteliğinde olmasa dahi ilerideki rücu davası açısından ilk davanın sonuçları bağlayıcı olacaktır. Temsilci olarak davaya katılan üçüncü kişi rücu davasında ilk davadaki asıl tarafın ağır kusuru ya da hilesini ileri süremez; ancak, dava geç ihbar edildiği için bir takım iddia ve savunmalarda bulunamadığından ilk davanın kaybedildiğini iddia ederek veya ihbar eden tarafça temsilcilikten azledildiğine dayanarak ilk davanın etkisinden kurtulabilir²⁹.

İhbar karşısında üçüncü kişinin hareketsiz kalması halinde de davaya devam edilir ve üçüncü kişi tıpkı davaya katılmışçasına bu davanın sonuçlarından etkilenir. Üçüncü kişi, rücu davası yönünden, ilk dava sonunda verilen hükmün etkisinden ancak ihbar eden tarafın hile ya da ağır kusuru nedeniyle davayı kaybettiği gerekçesi ile kurtulabilecektir. Bunun dışındaki haller üçüncü kişinin rücu davasında ilk davanın etkisinden kurtulmasına yetmeyecektir³⁰.

Davanın ihbarı koşulları mevcutken üçüncü kişiye davanın hiçbir şekilde duyurulmaması halinde kural olarak üçüncü kişi açısından bir sonuç doğmayacağı gibi davayı ihbar etmeyen tarafın üçüncü kişiye rücu hakkı da düşmeyecektir. Yalnız, rücu davasında üçüncü kişi, davayı ihbar etmeyen tarafın ilk davayı kaybetmesiyle ilgili olarak tarafın sadece hilesini ve ağır kusur hallerini değil her türlü kusurunu ileri sürebilir. Burada kusurun ispatı üçüncü kişiye aittir³¹.

II-İDARİ YARGILAMA HUKUKUNDA DAVANIN İHBARI

İdari yargılama hukuku alanında ilk düzenleme olan 521 sayılı (eski) Danıştay Kanunu'nda tek başına düzenlenmeyen ve kanunun HUMK'ya atfı yaptığı 88.maddesinde sayılan kurumlar arasında da yer almayan davanın ihbarı, 2577 sayılı İYUK'un, HUMK'ya atıfta bulunduğu 31.maddesi ile idari yargı düzenine girmiştir. Ancak, HUMK hükümlerinin idari yargı alanında uygulamasının bu hükümlerin idari yargılama hukukunun genel ilkelerine uyduğu

²⁸ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.205-206; Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım, s.173; Üstündağ, s.386; Kuru, s.3527.

²⁹ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.205; Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım, s.172; Üstündağ, s. 386; Kuru, s.3533.

³⁰ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.205-206; Üstündağ, s.384; Bilge/Önen, s.274.

³¹ Kuru, s.3541-3542.

ölçüde olacağı ortadadır³². Nitekim, 31.maddede 4001 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle davanın ihbarının yargı yeri ya da hakim tarafından re'sen yapılabileceği de belirtilmiştir. 4001 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, mahkmeden ihbarda bulunulmasını istemeye ya da mahkeme dışında üçüncü kişiye ihbarda bulunulmasına engel değildir. Amaç, ihbara gerek olmasına karşın tarafların bu konuda istekte bulunmaması karşısında mahkemeye re'sen ihbarda bulunma yetkisinin tanınmasıdır³³. Yüksek Mahkeme de (Danıştay), 2005 yılında verdiği bir kararında, somut olaya göre davayla ilgili açık olan üçüncü kişiye taraflarca davanın ihbar edilmediği bir durumda ilk derece mahkemesinin kendiliğinden ihbarda bulunmadan karar tesis etmesini eksik inceleme sayarak kararın bozulmasına hükmetmiştir³⁴.

A-İDARİ YARGILAMADA DAVANIN İHBARI UYGULAMASI

Davanın ihbarı kurumunun idari yargılama alanında da uygulanabilmesi için derdest bir davanın varlığı ilk şarttır. İhbar, davanın her aşamasında, davanın tarafları dışındaki üçüncü kişilere yapılabilir.

Gözübüyük-Tan'a göre davanın ihbarı talebinde, ihbarı talep eden tarafın bu ihbarda menfaatinin bulunup bulunmadığı yargı yerince re'sen incelenmez³⁵. Ancak öğretiden Erkut'a ve Danıştay üyesi Candan'a göre, mahkeme davanın ihbarı için öne sürülen sebebi değerlendirmeden ihbara karar veremeyecektir³⁶. Konuya ilişkin Yüksek Mahkemenin görece eski kararları Er-

³² İYUK'un 31.maddesinin yargı yerlerindeki uygulanma biçimine ilişkin genel bir değerlendirme için bkz. **Yıldırım, Turan: İdari Yargı**, Beta Yayınları, İstanbul 2008, s.440-441.

³³ **Candan, Turgut: Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara 2005, s.717.

³⁴ "Olayda, davacının kiracı olduğu, "hasarsız" tespit işleminin iptal edilerek idare mahkemesince verilen karar doğrultusunda dava konusu taşınmazın "ağır hasarlı" olarak tespit edilmesi durumunda, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 13. maddesi uyarınca bu nitelikteki bir taşınmazın yıkılmasının gündeme gelebilecek olması ve böyle bir sonucun kiracıdan daha çok ev sahibini etkileyecek olması nedeniyle davanın konut malikine de ihbar edilerek davaya katılımının sağlanması suretiyle oluşturulacak dosyaya göre karar verilmesi gerektiği açıktır." Danıştay 11.D., 2005/1023E., 2005/4242K., KT. 12 Temmuz 2005, (<http://www.kazan-ci.com/kho2/ibb/files/11d-2005-1023.htm>, 09 Mart 2009).

³⁵ **Gözübüyük, A. Şeref/Tan, Turgut: İdare Hukuku C.2**, Turhan Kitabevi, Güncelleştirilmiş B.3, Ankara 2008, s. 941.

³⁶ **Erkut, Celal: "İdari Yargının Yeniden Yapılandırılmasında Yargılama Hukuku Kurallarının Etkinleştirilmesi Sorunu"**, (Danıştay 2001 Yılı İdari Yargı Sempozyumuna sunulan bildiri), <http://www.danistay.gov.tr/8-IDARI%20YARGININ%20YENIDEN%20YAPILAN%20DIRILMASI.htm>, 09 Mart 2009; **Candan**, s.717.

kut ve Candan'ın görüşleriyle aynı yönde³⁷, daha yakın tarihli bir kararda Yüksek Mahkeme -önceki kararlarından farklı olarak yargı yerlerinin görevinin ihbar taleplerini incelemekten yalnızca ilgili üçüncü kişiye iletmek olduğunu³⁸ belirtmiştir. Kişisel düşüncemiz, Yüksek Mahkemenin yakın tarihli kararının dürüst (adil) yargılama ilkelerine ve hak arama özgürlüğüne daha uygun olduğu yönündedir.

Davanın üçüncü kişiye ihbarı mahkeme aracılığıyla (tarafın talebiyle ya da mahkemece kendiliğinden) ya da mahkeme dışında (örneğin noter aracılığıyla) gerçekleşebilir. Her durumda, davaya katılması istenen üçüncü kişiye davanın konusu, tarafları, ihbar sebepleri yazılı olarak bildirilmelidir.

Genel olarak idari yargıda davanın ihbarı ile üçüncü kişi, davacı yanında davaya katılır³⁹. Uygulamada davanın ihbarı bir ara kararı ile yapılır ve üçüncü kişiye davaya katılması için süre tanınır. Bu süre içinde davaya katılmayan üçüncü kişinin, ileride, dava sona ermeden kendi iradesiyle davaya katılması mümkündür⁴⁰.

Davanın ihbar edildiği üçüncü kişinin, -koşulları gerçekleştiyse- davaya fer'i müdahil olarak katılması dışında; ihbar eden tarafı temsilen davaya katılıp

³⁷ "Davaya konu edilen belediye encümeni kararı malik olan davacı adına alınmış bulunduğu davanın müteahhitler ...'a ihbar edilmesi istemi 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31.maddesinin yollama yaptığı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 49. ve devam eden maddeleri uyarınca yerinde görülmediğinden işin esasının incelenmesine geçildi." Danıştay 6.D., 1982/1295E., 1983/2959K.,KT.30Eylül1983, (<http://www.danistay.gov.tr/kerisim/ozet.jsp?ozet=metin&dokid=8060>, 09 Mart 2009); "Davacı tarafından, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31.maddesinin gönderme yaptığı Hukuk Usulü Muhakemeleri Usulü Yasasının ilgili kuralları uyarınca eski eserin korunması amacıyla ve ilgisi nedeniyle davanın Kültür ve Turizm Bakanlığına ihbar edilmesi istenmişse de; iş bu davada yürütmenin durdurulması istemlerinin karara bağlanabilmesi için Dairemizin ara kararıyla iki kez anılan Bakanlıktan davacıya ait eski eserle ve eski eserin koruma alanıyla ilgili açıklama istenmiş bulunması karşısında, sözü geçen Bakanlığın dava hakkında yeterince bilgisi bulunduğu cihetle davanın ihbarı istemi reddedilerek işin esasına geçildi." Danıştay 6.D. 1981/740E., 1983/3285K., KT. 25 Ekim 1983, (<http://www.danistay.gov.tr/kerisim/ozet.jsp?ozet=metin&dokid=8081> 09 Mart 2009).

³⁸ "HUMK'nun düzenlemesine göre davanın ihbarının mahkeme kanalıyla yapılması asıl olup; görülmekte olan "davanın her halinde ihbar caizdir". Taraflardan birinin yöntemine uygun biçimde düzenleyeceği dilekçe ile davanın ihbarını istemesi halinde davaya bakmakta olan mahkemeye düşen görev bu konudaki dilekçeyi doğrudan doğruya davanın ihbar edileceği kişi ya da kuruluşa göndermekten ibaret olup; mahkemenin bu konuda ayrıca bir karar alması gerekmediği gibi ihbar isteminin hukuken haklı olup olmadığını inceleyip bu istemin kabulü ya da reddi yolunda bir karar vermesi de anılan yasa hükümleri karşısında olanaklı ve uygun değildir." Danıştay 5.D., 1991/501E., 1993/4530K., KT. 17 Kasım 1993 (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11d-2005-1023.htm>, 09 Mart 2009).

³⁹ Gözübüyük/Tan, s.942; Gözübüyük/Dinçer, s.752.

⁴⁰ Candan, s.717.

katılamayacağı konusunda öğretide ve uygulayıcılar arasında görüş birliği yoktur. İdari davaların kendine özgü niteliklerinden dolayı, idari yargıda temsilin mümkün olmadığını savunan çok sayıda yazara⁴¹ karşılık, yargılama sonunda hakkında karar verilemeyecek olsa da üçüncü kişinin temsilci sıfatıyla davayı yürütebileceğini kabul eden yazarlar da vardır⁴².

Candan, ihbar üzerine davaya katılma talebinde bulunulduğunda, uygulamada bazı idari yargı yerlerinin, HUMK'nın 54. maddesi hükmüne göre davacının yürütmenin durdurulması isteminin incelenmesini ertelediklerini belirtmekte ve durumu haklı olarak eleştirmektedir⁴³. İhbar kurumunun varlık sebebi başkalarının arasındaki bir yargılama faaliyetinden dolayı üçüncü kişilerin haklarının korunmasının etkisiz kalmamasıdır. Yürütmenin durdurulması ile davacının dava konusu ettiği idari işlem sebebiyle telafisi güç ya da imkansız zararlarının doğmasının önüne geçilmesinin amaçlandığı düşünülürse sırf davaya katılma talebi nedeniyle yürütmenin durdurulması talebinin incelenmesinin durdurulmasının üçüncü kişiyi gözetirken davacının haklarına zarar vereceği açıktır. Uygulamadaki bu tutumun “yürütmenin durdurulması”nı etkisizleştirdiği ve idari yargılama düzeniyle olduğu kadar Anayasanın “Hak arama hürriyeti” başlıklı 36.maddesiyle ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Dürüst (Adil) Yargılama başlıklı 6.maddesiyle de bağdaşmadığı açıktır.

Davanın ihbar edildiği üçüncü kişi, davaya katılmak yerine ihbar karşısında hareketsiz kalabilir. Bu durumda mevcut davanın kaybedilmesi üzerine üçüncü kişinin davayı ihbar edene karşı hak iddia etmesi ancak ihbar eden tarafın ağır kusuru ya da hilesi sonucu davanın kaybedilmiş olması koşuluna bağlıdır⁴⁴.

⁴¹ **Candan**, s.718; **Yenice, Kazım/Esın, Yüksel**: *Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü*, Arısan Matbaacılık, Ankara 1983, s.625-626; **Günday, Metin**: “*Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun İdari Yargıda Uygulanma Alanı*”, (Danıştay 2001 Yılı İdari Yargı Sempozyumuna sunulan bildiri), <http://www.danistay.gov.tr/7-HUMK%20HUKUM%20LERI-NIN%20IDARI%20YARGIDA%20UYGULANMA%20ALANI.htm>, 09 Mart 2009; **Eroğlu, Yaşar**: “*Danıştay Kanunu'yla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na Atıf Yapılmayan Hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Danıştay'da Uygulanışı*”, (Danıştay Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 8, 1973, s.27).

⁴² **Onar, Sıddık Sami**, *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.3*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966, s.1959; **Gözübüyük/Dinçer**, s.753; **Gözübüyük/Tan**, s.942.

⁴³ **Candan**, s.718.

⁴⁴ **Gözübüyük/Tan**, s.942; **Gözübüyük/Dinçer**, s.753.

B-İDARİ YARGILAMADA DAVANIN İHBARINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

Davanın ihbarı, idari yargı alanında düzenlendiği günden bu yana⁴⁵ öğretide ve uygulayıcıların yazdığı eserlerde idari yargılama düzenindeki varlığı ve gerekliliği tartışılan bir yargılama kurumudur. Bununla birlikte, Avukat Güney Dinç'in idari işlemlerin iptal edilmedikleri sürece neredeyse bir yasa kadar emredici nitelikte oldukları, bu nedenle idari yargıda verilen kararların üçüncü kişilerin haklarını adli yargı kararlarından daha çok etkilediği savıyla davanın ihbarının adli yargıdan çok idari yargı için gerekli olduğu şeklindeki ayrık görüşü⁴⁶ de ihbar kurumunu konu edinen çalışmalar içinde dikkat çekmektedir.

Onar; idari yargılama hukukunda davanın ihbarı kurumunu uygulanabilir görmekte ve ihbarı bir tür (davaya) “cebri katılma” olarak tanımlamaktadır. Ne var ki Onar’a göre, ihbarla davaya katılma ancak iptal davası için mümkün olabilir, tam yargı davasında (davalı idare yanında) davaya katılma mümkün olamayacaktır. İhbar üzerine davaya katılmak üçüncü kişiye taraflardan bağımsız hareket etme yetkisi vermez⁴⁷.

Günday’a göre davanın ihbarının idari yargıda uygulanmasına gerek yoktur. Medeni yargılama hukukunda hakimin pasif konumda olmasından doğabilecek sakıncaları önlemek ve hakimin davada tarafların sav ve delilleri ile bağlı olmasından dolayı mevcut davadan hakları etkilenecek üçüncü kişileri (temsilci olarak ya da tarafın yanında davaya katılmasını sağlayarak) korumak için davanın ihbarı kurumu oluşturulmuştur. Oysa, idari yargılama hukukunda ihbar, üçüncü kişilerin ancak davaya tarafların yanında katılmalarını sağlamak için kullanılabilir; üçüncü kişinin taraflar yerine geçerek davayı takip etmesi düşünülemez. Kaldı ki idari yargıda hakim, davayı çözümlmek için her türlü incelemeyi kendiliğinden yapmaya yetkilidir. Bu geniş kapsamlı yetki davanın ihbarını idari yargılama hukuku açısından gereksiz hale getirmektedir⁴⁸.

Erkut da diğer yazarlar gibi, davanın ihbarının HUMK’ya ait bir bakış açısıyla idari yargılama hukukunda uygulanmasının mümkün olmadığını belirtmektedir. Erkut’a göre, bu kurumun uygulanması yargı sürecini gereksiz yere uzatmakta, kimi objektif hukuka aykırılıkların saptanamamasına yol

⁴⁵ Yaşar Eroğlu'nun 40 numaralı dipnotta atıf yapılan makalesi, idari yargı alanında yasal olarak düzenlenmesinden de önce ihbar kurumuna değinmektedir.

⁴⁶ **Dinç, Güney:** “İdari Yargı’da Davaların İhbarı Konusunda Öneriler”, (İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 57, Sayı: 3, 1992 s.17).

⁴⁷ **Onar,** s.1958-1959.

⁴⁸ **Günday:** (Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun İdari Yargıda Uygulanma Alanı).

açarak idari yargıdan beklenen kamusal faydanın gerçekleştirilmesine engel olmaktadır⁴⁹.

Pekcanitez, İYUK'un 31.maddesinin, davanın ihbarının hakim tarafından res' en yapılabileceğine ilişkin hükmü içeren 4001 sayılı Kanun ile değiştirilmesine değin ihbar kurumunun idari yargıya uymadığını belirtmekte; düzenlemeden sonra ise davanın ihbarı uygulamasının sonuçları yönünden idari yargılama hukukunda fer'i müdahilin yetkilerinin genişletilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Pekcanitez'e göre, İsviçre ve Alman hukukuna koşut biçimde, hakimin kendiliğinden davayı ihbar ettiği üçüncü kişi, tarafların davayı ihbar ettiği üçüncü kişiden farklı olarak hükmü tek başına temyiz edebilmelidir⁵⁰.

Öğretinin yanısıra, uygulayıcıların yazdığı eserlerde de idari yargılamada davanın ihbarının uygulama alanının çok kısıtlı olduğu belirtilmektedir. Candan ve Dinç'e göre, tarafların inisiyatif sahibi olduğu (hakimin davada hakem konumunda bulunduğu) medeni yargılama usulünden farklı olarak res' en araştırma ilkesinin geçerli olduğu ve yargılamada hakimin gerekli araştırma ve incelemeleri kendiliğinden yaptığı (hakimin etkin biçimde yargılamada bulunduğu) idari yargılama hukukunda, üçüncü kişilerin haklarını koruyan ihbar kurumunun varlığı tartışmaya açıktır⁵¹. İdari yargılama usulünde tarafların temsilcisi olarak davaya katılmak mümkün olmadığı gibi, iptal davalarında rücu kurumu uygulaması taraflar açısından hemen hemen hiç yoktur. Kaldı ki iptal davalarında davalı idarenin üçüncü şahsa rücu etmesi iptal davasının yapısına aykırıdır ve idarenin yanında üçüncü kişinin davalı olabilmesi kural olarak mümkün değildir. İptal davası gibi tam yargı davalarında da ihbar kurumunun uygulanması mümkün değildir. Üçüncü kişi, ancak davacının yanında davaya katılabilir, idarenin yanında davaya katılma hakkından yoksundur. İdare ise davanın sonunda üçüncü kişiye rücu hakkına sahiptir⁵².

⁴⁹ **Erkut**, (*İdari Yargının Yeniden Yapılandırılmasında Yargılama Hukuku Kurallarının Etkinleştirilmesi Sorunu*).

⁵⁰ **Pekcanitez, Hakan**: "*İdari Yargıda Fer'i Müdahil Hükmü Tek Başına Temyiz Edebilir mi? (Karar Tahlili)*", Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., İzmir 2001, s. 595-596.

⁵¹ **Dinç, M. İlhan/Candan, Turgut**: "*İdari Yargılama Usulünde Davanın İhbarı (Duyurulması)*", (Danıştay Dergisi, Yıl: 22, Sayı: 84-85, 1992, s.6); **Candan**, s.713-714.

⁵² **Dinç/Candan**, s.7; **Yenice/Esin**, s.625-626; **Eroğlu**, s. 27.

SONUÇ VE ÖNERİLER

HUMK'un 49-52.maddelerinde düzenlenen ve İYUK'un HUMK hükümlerine atıf yaptığı 31.maddesinde yer alan "Davanın İhbarı" tipik bir medeni yargılama hukuku kurumudur.

Öğretideki ve uygulayıcılar arasındaki yazarların önemli bölümü tarafından idari yargılama hukukundaki varlığı sorgulanan kurumun -eleştiri sahiplerinin de önerdiği gibi- idari yargılama hukukunun kendine özgü yönleri dikkate alınarak idari yargı yerleri tarafından uygulanması ve İYUK'un 31.maddesinin yasakoyucu tarafından idari yargının özellikleri doğrultusunda (4001 sayılı Kanun ile getirilen değişikliğe karşın) yeniden düzenlenerek daha işlevsel kılınması halinde idari yargılama alanında davanın ihbarının gerekliliğine ilişkin tartışmaların son bulacağı ve kurumun idari yargı faaliyetine katkı sağlayacağı açıktır.

Yargılama sürecinde zaman ve emek kaybına yol açmamak için davanın ihbarının ilk inceleme konusu olarak İYUK'un ilgili 14. ve 15.maddelerine eklenecek hükümlerle düzenlenmesini öneren Güney Dinç'e göre, yargı yerleri davanın ihbarı gereken kişileri ilk inceleme aşamasında dava dilekçesinden isim olarak saptayabilir ya da kendi belirledikleri kişiler yönünden davanın ihbarına karar verebilirler⁵³. İdari yargı yerlerine re'sen ihbar olanağı getiren 4001 sayılı Kanun'dan önceki yıllara ait bu önerinin sağlayacağı olası yararın 4001 sayılı Kanun ile bir ölçüde gerçekleşmesine karşın, davanın ihbarının ilk inceleme konusu yapılması bu usul kurumunun idari yargıda etkin uygulanabilirliğini arttıracaktır.

Konuyla ilgili Pekcanıtez'in ihbar ve fer'i müdahale kurumları yerine Almanya'da ve İsviçre'de uygulanan "üçüncü kişinin daveti kurumu"na ilişkin "somut" önerileri de önemlidir. İdari yargı alanında fer'i müdahale ve ihbar kurumlarının bilinmediği bu ülkelerde idari yargıya özgü bir kurum olan "üçüncü kişinin daveti" (*Beiladung*) uygulanmaktadır.

Üçüncü kişinin davetinde; dava sonunda hükümden etkilenecek olan üçüncü kişi mahkeme tarafından davaya katılmaya davet edilir ve daveti kabul etmese dahi hakkında hüküm verilir. Daveti kabul eden üçüncü kişi taraf sıfatını kazanmaz ancak fer'i müdahilden farklı olarak davaya ilişkin usuli işlemlerle ilgili geniş yetkilere sahip olur. Üçüncü kişi dava konusu üzerinde tasarrufta bulunamaz ya da tarafların işlemlerine müdahale edemez ancak taraflara bağlı olmaksızın hakimi reddedebilir. Tarafların bağlı olduğu süreler üçüncü kişi için bağlayıcı değildir. Ayrıca, taraflardan bağımsız olarak kanun yolla-

⁵³ Dinç, Güney, s.20-21.

rına başvurması mümkündür. Ancak yine de hukuki olarak davayı kazanmasında hukuki yararı olan tarafın yanında yer alır⁵⁴.

Alman öğretisinin, medeni yargılama hukukunda dahi düzenlenmesini savunduğu bu kurum, 4001 sayılı Kanun ile getirilen “hakimlerin re’sen davayı ihbar etmeleri” değişikliğinden sonra şeklen Türk idari yargılama hukuku alanında uygulanmakla birlikte “davanın ihbarı”nda üçüncü kişinin sahip olduğu haklar “üçüncü kişinin daveti”ndekine göre daha kısıtlıdır. Alman Hukukuna koşut biçimde davanın ihbar edildiği üçüncü kişinin hak ve yetkilerinin artırılması dürüst (adil) yargılanma hakkının korunması açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alangoya, H. Yavuz/Yıldırım, M. Kamil/Yıldırım, Nevhis Deren: *Medeni Usul Hukuku Esasları*, Alkım Yay., B.4, İstanbul 2004
- Bilge, Necip/Önen, Ergun: *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*, Sevinç Matbaası, 1711 sayılı Kanunu Göre Yeniden Yazılmış B.3, Ankara 1978
- Candan, Turgut: *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara 2005
- Diñç, Güney: “*İdari Yargı’da Davaların İhbarı Konusunda Öneriler*”, (İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 57, Sayı: 3, 1992 s.17)
- Diñç, M. İlhan/Candan, Turgut: “*İdari Yargılama Usulünde Davanın İhbarı (Duyurulması)*”, (Danıştay Dergisi, Yıl: 22, Sayı: 84-85, 1992, s.3-8)
- Erkut, Celal: “*İdari Yargının Yeniden Yapılandırılmasında Yargılama Hukuku Kurallarının Etkinleştirilmesi Sorunu*”, Danıştay 2001 Yılı İdari Yargı Sempozyumuna sunulan bildiri (<http://www.danistay.gov.tr/8-IDARI%20YARGININ%20YENIDEN%20YAPILANDIRILMASI.htm>, 09 Mart 2009)
- Eroğlu, Yaşar: “*Danıştay Kanunu’yla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’na Atıf Yapılmayan Hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Danıştay’da Uygulanışı*”, (Danıştay Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 8, 1973, s.27)
- Gözübüyük, A. Şeref/Dinçer Güven: *İdari Yargılama Usulü*, Turhan Kitabevi, B.2, Ankara 2001
- Gözübüyük, A. Şeref/Tan, Turgut: *İdare Hukuku C.2*, Turhan Kitabevi, Güncelleştirilmiş B.3, Ankara 2008
- Günday, Metin: “*Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun İdari Yargıda Uygulanma Alanı*”, Danıştay 2001 Yılı İdari Yargı Sempozyumuna sunulan bildiri (<http://www.danistay.gov.tr/7-HUMK%20HUKUMLERININ%20IDARI%20YARGIDA%20UYGULANMA%20ALANI.htm>, 09 Mart 2009)
- Kuru, Baki: *Hukuk Muhakemeleri Usulü C.4*, Demir Demir Yay., B.6, Ankara 2001

⁵⁴ **Pekcanitez:** (*Fer’i Müdahale*), s.210-211; **Pekcanitez,** (*İdari Yargıda Fer’i Müdahil Hükmü Tek Başına Temyiz Edebilir mi?*), s.599

- Onar, Sıddık Sami: *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.3*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966
- Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet: *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yay., B.5, Ankara 2006
- Pekcanıtez, Hakan: *Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 1992
- Pekcanıtez, Hakan: "*İdari Yargıda Fer'i Müdahil Hükmü Tek Başına Temyiz Edebilir mi? (Karar Tahlili)*", Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., İzmir 2001, s.591-601
- Üstündağ, Saim: *Medeni Yargılama Hukuku*, Nesil Matbaacılık, Gözden geçirilmiş B.7, İstanbul 2000
- Yenice, Kazım/Esin, Yüksel: *Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü*, Arısan Matbaacılık, Ankara 1983
- Yıldırım, Turan: *İdari Yargı*, Beta Yay., İstanbul 2008
- www.danistay.gov.tr
- www.kazanci.com.tr